

39. výroční konference LIBER

Aarhus, 29. 6. – 2. 7. 2010

Zpráva ze zahraniční cesty

Konference LIBER, se v tomto roce konala v Dánsku. Hostitelem a hlavním organizátorem byla Univerzita Aarhus. Jednání konference, která se odehrávala v mnoha sekcích, zastřešovalo hlavní poměrně široké téma *Re-inventing the Library. The Challenges of the new Information Environment*.

Do Aarhusu se sjelo cca 300 účastníků, převážně - avšak nejen - z Evropy. Česká republika byla zastoupena 10 účastníky z různých typů knihoven (kromě VŠK z AV, MZK, NK a NTK). Zastoupena byla také AKVŠ. Konferenci doprovázelo 15 vystavovatelů a sponzorovalo ji 15 firem. Velmi obsáhlý program konference byl sofistikovaně strukturován a časově zcela synchronizován, převaha přednášek však probíhala paralelně na různých, někdy i vzdálenějších místech a tak někdy bylo bohužel obtížné nejen si vybrat, ale také stihnout se včas přesunout i se zorientovat.

První den dopoledne před vlastním zahájením probíhala jednání řídicích výborů na témata:

Scholarly Communication

Digitisation and Resource Discovery

Heritage Collections and Preservation

Organisation and Human Resources

a dále se konalo setkání nové aktivity s názvem *LIBER YEP!*, která usiluje o vytvoření sítě a spolupráce mladých knihovníků - profesionálů z celé Evropy.

Současně probíhaly paralelně tři Master Classes s tématy:

1. *The Library of Babel just needed a communication strategy*
2. *Managing e-theses*
3. *The transition of the library*

Účastnila jsem se Master Class 2, vedeného dosavadním vicepresidentem LIBER Dr. P. Ayrisem z University College of London. Zaznělo zde celkem 6 prezentací¹. Prezentovala jsem zde příspěvek s názvem *Non-text theses as an integrated part of the University Repository: a case study of the Academy of Performing Arts in Prague*. O prezentaci na téma problematika zpřístupňování netextových prací jsem byla požádána zástupcem projektu DATART Europe p. M. Moylem taktéž z University College of London, který v r. 2009 na pozvání Komise eVŠKP prezentoval na semináři v Brně projekt DATART. V rámci své prezentace jsem mj. krátce představila AKVŠ, představila a zhodnotila práci Komise eVŠKP a stručně přiblížila obecnou situaci v oblasti zpřístupňování eVŠKP v ČR.

Ostatní příspěvky v rámci tohoto Master Class byly spíše přehledové a informativní (základní informace o projektu DATART, o systému NTDLT), ředitelka z knihovny Polytechnické univerzity v Barceloně Anna Rovira představila konkrétní kooperativní projekt digitálního repozitáře pro doktorandské práce 15 katalánských univerzit, podporovaný místní samosprávou. Roli v něm má také národní katalánská knihovna. Využívá SW Dspace. Projekt běží od r. 2001, repozitář obsahuje přes 8 mil. prací.

¹ Vystaveny na <http://www.statsbiblioteket.dk/liber2010/conference-programme-day-1>

Slavnostní plenární zahájení konference se konalo odpoledne. Zahajovací přednáška představila dánské řešení inovací a projekt Dánská elektronická vědecká knihovna. Dále zazněly dvě hodinové přednášky na téma problémů komunikace a publikování v akademické sféře a úkoly či možnosti odborných knihoven: Clifford Lunch z USA *Budoucnost přichází: vědecká praxe, vědecká komunikace a role knihoven*) a Heather Morrison z Canady *Role vědecké knihovny v nastávající sféře globálního publikování*. Obě je možné si poslechnout z videozáznamů².

Následovalo udílení cen LIBER: oceněny byly 2 prezentace a 1 poster, ceny (úhrada nákladů na účast na konferenci) poskytl generální sponzor konference Elsevier. Program pokračoval čtyřmi paralelními sekcemi vždy se dvěma přednáškami na různá témata. Bylo tak možné si vybrat a stihnout vždy maximálně jen 2 prezentace z 8. Tematicky nejzajímavější pro mne byly ty, které se týkaly OA, repozitářů, metadat. Ne všechny však splnily očekávání, některé byly nekonkrétní, spíše šlo teoretické úvahy apod.

Druhý den dopoledne program nejprve pokračoval opět formou 4 paralelních sekcí, po prezentaci obvykle následovala hned diskuze. Plenární sekce pokračovala přednáškami J. Orwanta. Poté následovaly prezentace sponzorů Elsevier a Ex Libris.

Zajímavá byla odpolední sekce posterů. Vystaveny byly při vstupu do hlavní auly, což bylo velmi šikovné a nemohly tak být přehlédnuty – zájem o ně byl také dosti velký. Autoři byli k dispozici o všech hlavních přestávkách a hlavně jsem ocenila, že pro zájemce byly u téměř každého posteru připraveny tiskové zmenšeniny. Prezentace 21 posterů³ se konala v hlavní aule, každý autor měl na prezentaci pouze 2 minuty.

Druhý den byl uzavřen skupinovými diskuzemi: všichni účastníci konference, kteří byli ještě před odjezdem seznámeni s otázkami⁴, byli rozděleni do 8 skupin a pod vedením stanovených moderátorů se na různých místech odehrály debaty na dané otázky. Z diskuzí byly pořizeny zápisy a závěry byly pak prezentovány následující den na plenárním zasedání. K dispozici jsou na adrese

Třetí a závěrečný jednací den měl stejné schéma: dopoledne pokračovaly prezentace ve 4 paralelních sekcích, od 11 hodin následovaly prezentace vystavovatelů a sponzorů v hlavní aule, později odpoledne již zmíněné závěry z diskusních skupin.

V rámci závěrečného ceremoniálu se konaly volby nového presidenta a výboru LIBER. Presidentem na další období se stal dosavadní vicepresident Dr. Paul Ayriss. Představena byla také Polytechnická univerzita v Barceloně, která bude hostitelem konference LIBER v r.

² <http://www.statsbiblioteket.dk/liber2010/conference-programme-day-1>

³ <http://www.statsbiblioteket.dk/liber2010/list-of-posters>

⁴ How do we position the library for an open access future: what are the budgetary and staffing transitions to take us from here to there.

2. How do we educate the next generation of librarians? Attendees could be asked to provide the single top thing they would do to improve library education.

3. As research libraries continue to adjust to an economic environment in which budgets are tightening at the same time that new resources and services are needed to support emerging digital/network-based research workflows, what traditional library services can be safely given up or externalized to other providers in order to free up funding for other purposes?

4. What are the priorities for European research libraries in the next 5 years?

5. How will digital reading influence the work of research libraries?

2011. K závěrečnému ceremoniálu patřilo i tradiční společné fotografování účastníků konference.

Závěr třetího dne tvořilo společenské setkání v prostorách Statní a univerzitní knihovny, pro zájemce byly uspořádány prohlídky prostor knihovny. Kromě této centrální knihovny budovy v rámci univerzitního kampusu funguje řada fakultních knihoven. Zvláště zajímavé a neobvyklé je to, že tato State & University Library je řízena ministerstvem kultury a sama řídí další knihovny na fakultách. Je také určena i širší veřejnosti a plní i úkoly vědecké knihovny.

Celkově lze konstatovat, že konference slibovala zajímavá témata, ale zdálo se mi, že prezentace šly někdy spíše po povrchu věcí nebo opakovaly a shrnovaly známé skutečnosti. Hodně bylo řečeno o roli knihoven v budoucnosti, o nutnosti změny jejich služby v návaznosti na změny ve vzdělávací sféře, o snižování rozpočtů na knihovny, o webových archívech a digitálních knihovnách, ale neodnesla jsem si konkrétní návrhy či návody, jak se efektivněji chovat v současné ekonomicky se zhoršující situaci nebo jak zásadně změnit služby knihovny. Zdá se, že obecný koncept neexistuje, knihovny se budou muset flexibilně přizpůsobovat specifickým potřebám svých uživatelů. Pro prostředí akademických knihoven se to zdá být jednoznačně role v oblasti podílení se na vzdělávání a podpoře vědecké práce. Považuji cestu za přínosnou zejména pro získání konkrétní zkušenosti s institucí LIBER, navázání kontaktů a v neposlední řadě pro možnost prezentovat některé aktuální otázky z českého prostředí.

V Praze, 15. 9. 2010

Iva Horová